

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІТИННОЇ БІОЛОГІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІКБГІ НАН України

чл.-кор. НАН України

[Signature]
М.В.Кучук

[Signature] 2019 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ІНСТИТУТУ КЛІТИННОЇ БІОЛОГІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ
НАН УКРАЇНИ**

СХВАЛЕНО

вченою радою ІКБГІ НАН України
протокол № 5 від 4 червня 2019 р.

Київ
2019

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Кодекс академічної доброчесності в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії НАН України (далі - Інститут) є складовою внутрішньої системи забезпечення якості наукової та освітньої діяльності та ґрунтується на нормах Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», «Про видавничу справу», а також нормах «Етичного кодексу ученого України», прийнятого постановою загальних зборів НАН України від 15.04.2009 № 2, Статуту Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України.

1.2. Кодекс академічної доброчесності регулює дотримання правил наукової етики при здійсненні наукової та освітньої діяльності, визначає порядок перевірки наукових публікацій, дисертаційних робіт, а також навчально-методичних робіт і матеріалів, що надходять від співробітників Інституту щодо дотримання принципів академічної доброчесності.

1.3. Адміністрація Інституту зобов'язується вживати заходи щодо дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та науково-методичних матеріалах наукових працівників, студентів, що виконують кваліфікаційні роботи в Інституті, а також аспірантів та здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук.

2. НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники наукового та освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової, творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання або наукових, творчих досягнень.

2.2. Наукові, науково-педагогічні працівники Інституту, а також здобувачі ступенів вищої освіти в Інституті зобов'язані діяти чесно, дотримуватись у своїй діяльності законодавства України та стимулювати до цього інших; сумлінно дотримуватись посадових інструкцій та покладених обов'язків та зобов'язань; постійно підвищувати свій науковий та освітньо-науковий рівень та кваліфікацію; підтримувати середовище, що сприяє вільному обміну інформацією та продукуванню нових ідей та інновацій; вільний доступ до інформації, що стосується всіх сфер освітньої, наукової, науково-педагогічної господарської та фінансової діяльності, окрім тієї, доступ до якої обмежено законодавством, уникнення зловживань посадовим становищем.

Всі співробітники та здобувачі ступенів вищої освіти в Інституті повинні:

- дотримуватись вимог Конституції та законів України, вимог чинного законодавства України, Статуту Інституту, Кодексу академічної доброчесності;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні наукові та освітньо-наукові задачі;

- дотримуватися моральних норм, духовних цінностей та правил етичної поведінки;
- не чинити правопорушень, сприяти попередженню й викоріненню різних видів порушень іншими особами в науковій, освітньо-науковій та інших видах діяльностей;
- поважати права і свободи людини, честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання;
- не чинити та запобігати дискримінації за будь-якими ознаками;
- дотримуватись «Закону України про державну мову»;
- не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка є неправдивою, такою, що ображає людину або може завдати шкоди репутації Інституту;
- підтримувати атмосферу довіри, відповідальності та взаємодопомоги в академічному співтоваристві;
- запобігати конфлікту інтересів у науковій та освітньо-науковій діяльності.

2.3. Неприйнятними для всіх працівників та учасників наукового та освітньо-наукового процесу Інституту є:

- порушення норм Конституції України, чинного законодавства України, а також Статуту Інституту;
- перевищення повноважень під час наукової/освітньо-наукової діяльності;
- використання службових і родинних зв'язків з метою отримання переваг в трудовій, науковій/освітньо-науковій діяльності;
- ведення в Інституті політичної, релігійної чи іншої пропаганди;
- порушення Кодексу академічної доброчесності.

2.4. Дотримання принципів академічної доброчесності науковими працівниками Інституту передбачає:

- дотримуватися найвищих професійних стандартів проведення наукових досліджень та здійснення освітнього процесу;
- визнавати дотримуватися міжнародних та національних правових норм щодо авторських прав;
- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформацію про застосовані методи і отримані результати власних досліджень, а також джерела використаної інформації та власну наукову діяльність.
- забезпечувати принципову чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим та викривати факти академічної недоброчесності;
- визнавати творчий внесок кожного з авторів дослідження, що проводилося колективно, не включати до списку авторів осіб, які не мали відношення до отримання наукових результатів;

- нести відповідальність за наслідки своєї наукової діяльності, протидіяти отриманню результатів, що суперечать принципам академічної доброчесності й можуть завдати шкоди.

2.5. Здобувачі вищої освіти Інституту у своїй власній освітній/науковій діяльності мають дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, а також завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- відвідувати всі навчальні заняття, за виключенням випадків, викликаних поважними причинами;
- виконувати завдання самостійної роботи при вивченні навчальних курсів освітньої програми Інституту;
- не допускати плагіату у своїх роботах;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації;
- дотримуватися етики ділового спілкування у комунікації з колегами;
- не принижувати будь-яким чином гідність учасників наукового та освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги в науковій та навчальній діяльності.

2.6. Кожен науково-педагогічний працівник Інституту у своїй діяльності має дотримуватися етики ділового спілкування та принципів академічної доброчесності:

- забезпечувати якість викладання навчальних дисциплін освітньої програми на високому науково-теоретичному й методичному рівнях;
- підвищувати свій професійний рівень, проводити регулярну роботу з вдосконалення змісту навчальних курсів, що входять до складу освітньої програми Інституту, використовувати новітні інформаційно-комунікаційні засоби навчання, актуальні джерела інформації;
- керуватися принципами об'єктивності та прозорості під час оцінювання знань і компетентностей здобувачів вищої освіти;
- дотримуватись норм академічної доброчесності та норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- науково-педагогічні працівники мають проводити навчальні заняття згідно затверджених вченою радою навчальних планів та розкладів занять, використовувати ефективно академічний час для досягнення результатів навчання, визначених у робочій програмі навчальної дисципліни;
- надавати вичерпні консультації здобувачам вищої освіти;
- контролювати дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- поважати думку кожного здобувача вищої освіти, заохочувати і надавати всім рівні можливості при обговоренні дискусійних питань;
- сприяти творчій активності здобувачів ступенів вищої освіти;

- не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися норм культури спілкування у процесі комунікації зі здобувачами вищої освіти, науковими та іншими співробітниками Інституту.

2.7. Порухенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються у наукових дослідженнях/освітньому процесі;

фальсифікація – зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень/освітнього процесу;

списування – виконання контрольних та екзаменаційних письмових робіт з оцінювання результатів навчання із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання викладачем; використання під час контрольних робіт заборонених технічних засобів (телефони, планшети тощо);

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної наукової/освітньої діяльності чи організації освітнього процесу;

хабарництво – надання чи отримання учасником освітнього процесу коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ з метою отримання переваги в науковому та освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання студентів, аспірантів, здобувачів ступеня доктора філософії науковими працівниками.

3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОДЕКСУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Академічна доброчесність в Інституті забезпечується:

- діяльністю вченої ради, спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, адміністрації Інституту, комісії з академічної доброчесності;
- функціонуванням системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- протидією будь-яким проявам неправомірної вигоди;
- проведенням семінарів та інших заходів для учасників освітньо-наукового процесу з метою підвищення академічної культури та формуванню навичок протидії академічній недоброчесності;
- вивченням досвіду вітчизняних та зарубіжних установ щодо реалізації принципів академічної доброчесності в науковому та науково-освітньому середовищі.

3.2. Кожен учасник наукового/освітньо-наукового процесу в Інституті має демонструвати і несе відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм у власній навчальній, науковій та науково-освітній діяльності; а також має реагувати на порушення

або спроби порушень цих принципів іншими особами, а саме: вказувати учасникам освітнього процесу на неприпустимість нечесної поведінки; звертатись до адміністрації Інституту з заявою про розгляд порушень правил академічної доброчесності.

3.3. У разі надходження заяви про академічну недоброчесність наказом директора Інституту створюється Комісія академічної доброчесності, до складу якої входять представник адміністрації Інституту, профспілкової організації, ради молодих вчених. Метою діяльності комісії є розгляд та виявлення/підтвердження порушень принципів академічної доброчесності та надання пропозицій директору Інституту щодо притягнення порушників до відповідальності. Рішення Комісії приймаються на її засіданні більшістю голосів відкритим голосуванням і оформляються протоколом, який підписують голова і секретар Комісії.

3.4. Висновок Комісії передається директору Інституту. Директор приймає рішення про винуватість або невинуватість особи, проти якої було подано заяву, та притягнення її до відповідальності у випадку доведення вини. Прийняте рішення є підставою для видання відповідного наказу по Інституту.

3.5. Комісія забезпечує конфіденційність розгляду питання про порушення Кодексу академічної доброчесності та не допускає поширення інформації за межі відповідних регламентних процедур. Тільки учасники процедури розгляду порушення академічної доброчесності можуть бути ознайомлені зі змістом заяви та матеріалами справи.

3.6. Рішення Комісії може бути оскаржене у письмовій формі впродовж десяти днів з моменту ознайомлення з ним. Апеляція подається на ім'я директора Інституту, який призначає склад апеляційної комісії для повторного розгляду справи. Апеляційна комісія розглядає питання та готує новий звіт про порушення Кодексу академічної доброчесності, який передає на розгляд директору. Остаточне рішення приймається директором або призначеною ним особою. Рішення директора Інституту не оскаржуються.

3.7. За порушення академічної доброчесності здобувачі ступеня доктора філософії та доктора наук можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- отримання незадовільної оцінки за результатами контрольного заходу при вивченні навчальних дисциплін;
- повторне проходження оцінювання (іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного навчального курсу освітньої програми;
- зниження академічного рейтингу;
- позбавлення на певний термін права на навчання за індивідуальним графіком;
- відрахування з аспірантури або докторантури Інституту.

3.8. За порушення академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнені до такої академічної та дисциплінарної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- догана;
- недопущення до участі в конкурсі на заміщення посад наукових працівників.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Інститут забезпечує безперешкодний доступ до Кодексу академічної доброчесності шляхом його оприлюднення на офіційній веб-сторінці.

4.2. Кодекс ухвалюється вченою радою та затверджується директором Інституту.

4.3. Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням адміністрації та вченої ради Інституту.